

SENAT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Zapis stenograficzny
(413)

23. posiedzenie
Komisji Spraw Zagranicznych
w dniu 27 września 2006 r.

VI kadencja

Porządek obrad:

1. Rozpatrzenie ustawy o ratyfikacji Konwencji o przystąpieniu Republiki Czeskiej, Republiki Estońskiej, Republiki Cypryjskiej, Republiki Łotewskiej, Republiki Litewskiej, Republiki Węgierskiej, Republiki Malty, Rzeczypospolitej Polskiej, Republiki Słowenii i Republiki Słowackiej do Konwencji o prawie właściwym dla zobowiązań umownych, otwartej do podpisu w Rzymie w dniu 19 czerwca 1980 roku, oraz do Pierwszego i Drugiego Protokołu w sprawie jej wykładni przez Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich, sporządzonej w Luksemburgu dnia 14 kwietnia 2005 r. (druk nr 248).

(Początek posiedzenia o godzinie 10 minut 32)

(Posiedzeniu przewodniczy przewodniczący Stefan Niesiołowski)

Przewodniczący Stefan Niesiołowski:

Otwieram posiedzenie komisji.

Witam pana marszałka Marka Ziółkowskiego, witam zaproszonych gości: pana dyrektora Janusza Łackiego z Ministerstwa Spraw Zagranicznych, witam podsekretarza stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości pana Andrzeja Dudę, pana Tomasza Tarkowskiego – naczelnika wydziału, a także pana Adama Niemczewskiego z Biura Legislacyjnego. Witam oczywiście bardzo serdecznie wszystkich senatorów z Komisji Spraw Zagranicznych.

Temat jest jeden, a mianowicie: rozpatrzenie ustawy o ratyfikacji konwencji o przystąpieniu republik, które są wymienione w tym druku, do Konwencji o prawie właściwym dla zobowiązań umownych, otwartej do podpisu w Rzymie dnia 19 czerwca 1980 r. To jest druk senacki nr 248 i odpowiednie druki sejmowe. Ponieważ one są rozdane, nie będę czytał pełnego tekstu.

I może zaczniemy od przedstawiciela MSZ, którego proszę o zabranie głosu w tej sprawie.

**Pełniący Obowiązki
Zastępcy Dyrektora Departamentu Prawno-Traktatowego
w Ministerstwie Spraw Zagranicznych
Janusz Łacki:**

Dziękuję.

Panie Przewodniczący! Wysoka Komisjo!

Chciałbym zarekomendować przyjęcie ustawy, o której wspomniał pan przewodniczący. Ona dotyczy przystąpienia dziesięciu nowych państw członkowskich Unii Europejskiej do Konwencji o prawie właściwym dla zobowiązań umownych, która została otwarta do podpisu w Rzymie 19 czerwca 1980 r. wraz z Pierwszym i Drugim Protokołem do tej konwencji w sprawie wykładni konwencji przez Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich. Przystąpienie do konwencji jest wymogiem przewidzianym w traktacie akcesyjnym do Unii Europejskiej, więc obowiązek ten ciąży na wszystkich państwach nowo przyjętych do Unii Europejskiej. Konwencja oczywiście musi być ratyfikowana również przez pozostałe piętnaście krajów Unii Europejskiej.

Myślę, że kwestie dotyczące spraw merytorycznych, czyli tego, czego konwencja dotyczy, jakie będzie miała skutki dla polskiego prawa, dokładnie przedstawia

---

przedstawiciele Ministerstwa Sprawiedliwości, ja chciałbym tylko powiedzieć, że oprócz argumentu, iż jest to wykonanie naszych zobowiązań unijnych, konwencja doprowadzi do wzmocnienia pewności międzynarodowego obrotu gospodarczego, ujednolici przepisy w tym zakresie, ze względu na wybrany tryb ratyfikacji, czyli za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie, będzie miała ona pierwszeństwo w stosowaniu przed przepisami krajowymi, zwłaszcza ustawą – Prawo międzynarodowe prywatne. Ratyfikacja nie pociągnie za sobą żadnych skutków finansowych, ponieważ jej postanowienia mają charakter samowykonalny, nie będzie trzeba wydawać żadnych przepisów wykonawczych. Obecnie na dwadzieścia pięć państw członkowskich Unii Europejskiej, które są zobowiązane do ratyfikacji tej konwencji, dokonało tego aktu czternaście państw. Wszystkich ratyfikacji dokonano w bieżącym roku, a więc można powiedzieć, że w tej chwili Polska jest w połowie tego procesu. Spośród dziesięciu nowych państw większość już dokonała ratyfikacji, ale tak jak wspominałem, nastąpiło to w ostatnich miesiącach. Poza Polską, jeszcze Malta musi dokonać tego aktu. Tyle z mojej strony. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Stefan Niesiołowski:

Dziękuję bardzo.

Chciałbym prosić przedstawicieli Ministerstwa Sprawiedliwości.

**Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości
Andrzej Duda:**

Szanowny Panie Przewodniczący! Wysoka Komisjo!

Spotkaliśmy się tutaj dzisiaj w sprawie konwencji rzymskiej z roku 1980, która, tak jak już wspomniano, określa, jakie prawo jest właściwe dla zobowiązań umownych. Dotyczy to takich zobowiązań, jak na przykład: zobowiązania z tytułu umowy sprzedaży czy z tytułu umowy dostawy, a także zobowiązania z tytułu umów o pracę. Jest to tak zwana konwencja zamknięta, co oznacza, że nie mogą do niej przystąpić państwa spoza wspólnoty. Ma ona jednak specyficzny charakter, ponieważ jest instrumentem prawa międzynarodowego i dlatego nie została automatycznie rozszerzona na nowe państwa członkowskie z chwilą naszego wejścia do Unii Europejskiej. Jednakże w traktacie akcesyjnym nowe państwa członkowskie, w tym Polska, zobowiązały się do niej przystąpić.

Wydaje się, że ratyfikowanie tej konwencji przez Polskę powinno się przyczynić do usunięcia pewnych istniejących jeszcze obaw zagranicznych przedsiębiorców, zagranicznych kontrahentów, jeżeli chodzi o zawieranie umów z podmiotami polskimi i realizację wynikających z nich zobowiązań. Konwencja ta, i to trzeba zaznaczyć w sposób bardzo dobitny, jest dobrze znana w Europie, jest akceptowana przez przedsiębiorców, a zatem jej przyjęcie u nas, objęcie naszych podmiotów jej postanowieniami, umów zawieranych przez te podmioty, powinno dobrze wpłynąć na kontakty gospodarcze pomiędzy naszymi przedsiębiorcami a podmiotami z innych państw Unii Europejskiej.

Rozwiązania zawarte w konwencji są zbliżone do postanowień polskiej ustawy – Prawo prywatne i międzynarodowe z roku 1965, zarówno konwencja, jak i polska ustawa przewidują możliwość wyboru prawa. Najistotniejszą różnicą, którą można by wskazać na pierwszy rzut oka, merytoryczną różnicą w stosunku do tego, co przewiduje obecnie polska ustawa, jest to, iż w przypadku braku wyboru prawa właściwego

zgodnie z konwencją sąd sam będzie określał, jakie prawo ma najbliższy związek z daną umową. W praktyce jednak również i w tym wypadku można by powiedzieć, że ta różnica nie jest tak bardzo istotna, albowiem konwencja zawiera w swej treści cały zespół domniemań, które mają zastosowanie, jeżeli strony umowy nie zdeklarują się co do tego, jaki reżim prawny wybierają do uregulowania zaistniałych pomiędzy nimi zobowiązań. Domniemania te wskazują co do zasady w istocie to samo prawo, które jest już obecnie przewidziane w polskiej ustawie. Przykładowo można wskazać, że dla umowy sprzedaży będzie to prawo sprzedawcy.

Konwencja wprowadza również przepisy, które mają zastosowanie w kontaktach, w relacjach pomiędzy przedsiębiorcami a konsumentami i tutaj należy podkreślić istotę tych rozwiązań. Co do zasady jest tak, że będzie obowiązywało w danej sytuacji prawo tego państwa, w którym konsument ma miejsce swojego stałego pobytu. A zatem, jak widać, jest ta ochrona konsumenta dzięki temu, że będzie to prawo, które, przynajmniej teoretycznie, powinno być znane konsumentowi, a więc prawo, które w rzeczywistości go chroni. Jeżeli jednak miałoby zastosowanie inne prawo, na przykład na podstawie wyboru stron, to wybrane prawo nie może obniżać poziomu ochrony konsumenta, którą przyznaje mu prawo obowiązujące w państwie jego zwykłego pobytu. A zatem widzimy jak daleko jest tutaj posunięta ta ochrona. Podobne postanowienia konwencja przewiduje również, co uważam za dosyć istotne, w odniesieniu do umów o pracę. Tam również wyraźnie jest akcentowana ochrona pracownika, w bardzo podobny sposób jak ochrona konsumenta.

Konwencja będzie stosowana bezpośrednio, będzie miała pierwszeństwo przed ustawą, jak już powiedział pan minister, i w związku z tym nie ma konieczności dokonywania zmian w polskich przepisach. Ratyfikacja konwencji nie powinna spowodować żadnych skutków budżetowych. Biorąc pod uwagę te okoliczności, bardzo proszę o pozytywną opinię komisji.

Przewodniczący Stefan Niesiołowski:

Może komisja przychyli się do prośby pana ministra.
Proszę o opinię Biura Legislacyjnego.

**Główny Specjalista do spraw Legislacji
w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu
Adam Niemczewski:**

Panie Przewodniczący, Szanowni Państwo, nie mam uwag o charakterze legislacyjnym do tej ustawy. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Stefan Niesiołowski:

Otwieram dyskusję.
Proszę bardzo, pan senator Bachalski.

Senator Dariusz Bachalski:

Mam jedną drobną uwagę do pana ministra wymiaru sprawiedliwości.

Czy to oznacza, że jeśli zagraniczny pracodawca, zatrudniający Polaka, popadnie, powiedzmy, w konflikt z pracownikiem, do rozstrzygnięcia takiego konfliktu będzie stosowane prawo polskie? Czy ja dobrze pana zrozumiałem?

**Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości
Andrzej Duda:**

Może odwołam się bezpośrednio do przepisu, który dotyczy tej kwestii, to jest art. 6. I tu jest dokładnie taki zapis: bez względu na art. 3 – art. 3 mówi o możliwości swobodnego wyboru przez strony prawa właściwego – w umowach o pracę wybór prawa dokonany przez strony nie może prowadzić do pozbawienia pracownika ochrony, która przysługuje mu na podstawie bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa, które miałyby zastosowanie zgodnie z ust. 2 – to będzie za moment, bo to jest kwestia właśnie wskazania tego prawa właściwego – niniejszego artykułu w przypadku braku wyboru prawa. I teraz jest taka sytuacja: bez względu na art. 4, w przypadku braku wyboru prawa zgodnie z art. 3, do umów o pracę stosuje się – i pierwsza sytuacja – prawo państwa, w którym pracownik zazwyczaj świadczy pracę na podstawie umowy i to nawet wówczas, gdy jest tymczasowo oddelegowany do innego państwa albo – i to jest druga sytuacja – prawo państwa, w którym znajduje się przedsiębiorstwo, w którym pracownik został zatrudniony, jeżeli zazwyczaj nie świadczy on pracy w jednym i tym samym państwie.

Czyli tutaj są dwie opcje, przy czym ja to rozumiem w ten sposób, że będzie miało zastosowanie to prawo, które jest jak gdyby dla pracownika korzystniejsze właśnie ze względu na tę ochronę postulowaną w ust. 1, prawną ochronę, która przysługuje mu na podstawie bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa.

Senator Dariusz Bachalski:

Ale kluczem jest prawo tego państwa, w którym ta praca jest świadczona, tak? No tak, to jest jasne.

**Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości
Andrzej Duda:**

W istocie tak. Chodzi tutaj o miejsce wykonywania pracy.
(*Senator Dariusz Bachalski: Dobrze. Dziękuję bardzo.*)

Przewodniczący Stefan Niesiołowski:

Proszę bardzo, pan senator Adamczyk.

Senator Franciszek Adamczyk:

Do konwencji nie mam żadnych zastrzeżeń. Chciałbym przy tej okazji podzielić się pewną uwagą. Kiedyś uczestniczyłem w konferencji, na której między innymi dyskutowano o nafcie i przedsiębiorcy amerykańscy, kanadyjscy i z Meksyku podawali jako przykład rozwiązań prawnych dla przedsiębiorców te, które są przyjęte Unii Eu-

ropejskiej. My czasami uważamy, że to jest przeregulowane, a tamta strona podawała to za przykład wielkiego osiągnięcia, gdyż zakres działalności i rozstrzyganych sporów jest uregulowany. Oni wyjaśniali, że sędzia w jakimś hrabstwie czy stanie rozstrzygał o sprawach międzypaństwowych, bo akurat do niego ta sprawa wpłynęła. Tak więc taką uwagą chciałem się podzielić. Rozwiązania przyjęte w Unii Europejskiej są dobrze oceniane przez przedsiębiorców również w Stanach Zjednoczonych. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Stefan Niesiołowski:

Dziękuję.

Jeżeli nikt więcej nie zgłasza się do głosu, poddam to pod głosowanie.

Kto z panów senatorów jest za rozpatrzeniem... sekundę, jednak zapytam, zgodnie z protokołem.

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Przepraszam, tak, chciałem powiedzieć, nad czym głosujemy, przepraszam bardzo.

Kto z panów senatorów jest za rozpatrzeniem ustawy o ratyfikacji Konwencji o przystąpieniu Republiki Czeskiej itd. do Konwencji o prawie właściwym dla zobowiązań umowy itd., zgodnie z drukiem sejmowym, proszę o podniesienie ręki. (5)

W takim razie nie mają sensu dalsze pytania. Dziękuję bardzo.

(Głos z sali: Jeszcze sprawozdawca.)

A, przepraszam, właśnie... no, nie wiem.

Czy możesz być sprawozdawcą?

(Głos z sali: Tak, tak.)

Tak? W takim razie pan senator Bachalski będzie sprawozdawcą. Rozumiem, że komisja to akceptuje.

Jeżeli nie ma innych spraw, bardzo serdecznie dziękuję.

Zamykam posiedzenie komisji.

Jak pan minister sugerował, komisja to poparła.

(Koniec posiedzenia o godzinie 10 minut 50)

Kancelaria Senatu

Opracowanie i publikacja:

Biuro Prac Senackich, Dział Stenogramów

Druk: Biuro Informatyki, Dział Edycji i Poligrafii

Nakład: 5 egz.

ISSN 1643-2851